

Förslag till Trelleborgs kommun om utveckling av Sydslättens rid- och rekreationsområde

Sammanfattning

Ridsporten är Sveriges största idrott för flickor och kvinnor. I Trelleborgs kommun behöver det göras satsningar på ridsporten och det är viktigt att dessa satsningar kommer hela kommunen till del och inte bara tätorten. Sydslättens ryttaförening har vilja och förutsättningar att driva en högklassig ridskola som kan erbjuda både sedvanliga ridlektioner och verksamhet inriktad på äldre och personer med särskilda behov. En ridskola kan också erbjuda bl.a. arbetsträning för långtidssjukskrivna.

I vår förening finns hundratals år av samlat hästkunnande. Vi har också en optimalt placerad anläggning i utkanten av Anderslöv. Men för att vi ska kunna bedriva en kostnadseffektiv och modern ridskola av hög kvalitet behöver vår anläggning anpassas. En förutsättning för detta är att kommunen tar över ägandet av anläggningen och investerar i en modernisering.

Det finns också stor potential att utnyttja anläggningen för andra fritidsaktiviteter än ridning, som kan komma alla invånare till del.

Vi föreslår mot denna bakgrund att kommunen

1. tar över äganderätten till anläggningen,
2. anlägger ett skötselstall, samlings- och personalutrymmen samt en lösdrift med ligghall för hästarna, som förläggs anläggningen på kommunägd mark väster om anläggningen eller på mark som förvärvas öster om anläggningen,
3. tillser att den kommunägda jordbruksmarken väster om anläggningen kan användas för odling av grovfoder och sommarbete samt anläggande av rid- och motionsslinga, samt
4. anlägger ett utegym på eller i anslutning till anläggningen.

Ridsporten i Sverige

Från att ha varit en militär angelägenhet eller fåmanssport för välbeställda, är ridning i dag en folksport. Ridning är Sveriges största sport för flickor och kvinnor. Svenska Ridsportförbundet har 155 000 medlemmar och av dessa är 65 % flickor mellan 10 och 16 år. Ridsportens utveckling hänger starkt samman med utvecklingen av våra unika svenska ridskolor. Ingenstans i världen finns ridsporten så tillgänglig för så många som i Sverige.

Skåne län är landets hästtätaste län med sina drygt 50 000 hästar av landets totalt 360 000 hästar. Hästnäringen är i dag en betydande samhällsekonomisk faktor med en årlig omsättning på nästan 50 miljarder kronor.¹

Ridsporten fostrar ledare

Ridsporten är unik genom att det både handlar om en idrott och om att vårda och skapa en relation till ett levande djur – hästen. Just samspelet med hästen och den stora roll som omvårdnaden om och träningen av den har skiljer ridning från andra fritidsintressen. Generationer av flickor har tillbringat en stor del av sin

¹ Källa: Hästnäringens stiftelse.

fritid på ridskolan, som ofta fungerar lika mycket som en fritidsgård.

De unga som tillbringar sin fritid i stallet tränas tidigt i att ta ansvar. I stallet värderas kunskap högt. Ridning och samvaro med hästar ger ansvarskänsla, mod och självförtroende. Det är mot den bakgrunden inte förvånande att forskningen visar att ridskolorna har fostrat många av samhällets kvinnliga ledare, inom både näringslivet och andra organisationer.²

Ridskolornas hälsofrämjande roll

Ridning är den största idrotten för funktionsnedsatta i Sverige med ca 4 000 aktiva ryttare.³ Både samvaron med hästen och själva ridningen har visat sig vara värdefull för många personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Hästen lånar ut sina ben till den som har svårt att röra sig, eller som sitter i rullstol. Många som har ryggproblem får lindring av hästryggens unika rörelser. Man har sett lovande resultat när det gäller hästaktiviteter och barn med autismspektrumstörningar.⁴ För den som lider av demens kan förnimmelsen av en len hästmule mot handen eller hästens varma doft väcka positiva minnen och känslor.

Man blir aldrig för gammal för att rida och umgås med hästar. Många ridskolor har numera särskilda och mycket uppskattade seniorgrupper, som ger tillfälle till både motion och trevlig samvaro. Den som rider tränar både bålstyrka och balans, något som är särskilt viktigt för äldre.

² se Lena Forsgren, 2007, *Att utveckla handlingskraft – Om flickors identitetsskapande processer i stallet.*

³ <http://www.ridsport.se/RidklubbRidskola/Ridskola/>

⁴ Lanning m.fl. (2014), *Effects of Equine Assisted Activities on Autism Spectrum Disorder.* Journal of Autism and Developmental Disorders, DOI 10.1007/s10803-014-2062-5.

Ridskolan som samlingsplats

Under de närmaste åren kommer det att byggas 200–300 nya bostäder i Anderslöv, som också kommer att ligga på gångavstånd från vår anläggning. Invånarantalet kommer alltså att växa rejält. Utbudet av fritidsaktiviteter för både unga och andra är samtidigt ytterst begränsat i förhållande till invånarantalet. Som konstaterats i förslaget till ny översiktsplan för orter och landsbygd i Trelleborgs kommun behövs det bättre förutsättningar för rekreation i Anderslöv. Detta kan vi erbjuda, såväl genom hästaktiviteter som genom annan motionsaktivitet på vår anläggning. Det är inte hållbart att kraftigt utöka invånarantalet utan att samtidigt skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för de nya invånarna.

Sydslättens ryttaförening har ett unikt läge på ledigt gångavstånd från centrala Anderslöv. Vår vision är att anläggningen ska kunna vara en samlingsplats för bybor i alla åldrar. Vi ser framför oss att man på eller i anslutning till anläggningen skulle kunna anlägga ett utegym och en kombinerad motions- och ridslinga, som kan utnyttjas av både föräldrar som väntar på sina ridande barn och andra bybor. En annan möjlighet är att ha en fritidsgård på anläggningen, där man anordna både hästrelaterade och andra aktiviteter för byns barn och unga.

Det behövs ytterligare en ridskola i Trelleborgs kommun

I Trelleborgs kommun finns i dag två ridskolor. Den enda drivs av Trelleborgs ryttaförening och den andra av Kyrkoköpinge ridklubb. Den sistnämnda ridskolan bedrivs i liten skala och har enligt uppgift varken önskan eller möjlighet att utöka sin verksamhet.

Många barn och unga i kommunen har inte möjlighet att ta sig till Trelleborgs tätort för ridlektioner. Det kan också vara svårt för många äldre som inte längre kör bil. Vidare är det inte realistiskt att Trelleborgs RF och lilla Kyrkoköpinge RK ska kunna möta

den efterfrågan på ridlektioner och annan hästverksamhet som finns i kommunen.

Vår bestämda uppfattning är därför att det behövs en ridskola till i kommunen. Det naturliga är att en sådan ridskola drivs av Sydslättens ryttnäring som dels har en befintlig anläggning som med vissa investeringar kan fungera utmärkt för en ridskola, dels har många års erfarenhet av ridskoleverksamhet och ett stort kunskapskapital.

Vårt mål – Sveriges bästa ridskola

Med sina snart 90 år är Sydslätten en av Sveriges mest anrika ridsportföreningar. Våra aktiva sitter inne med hundratals år samlat hästkunnande och vår anläggning har stor potential för ridskoleverksamhet. Vårt läge är optimalt, med nära gångavstånd från både Anderslövs skola och busshållplats. Det finns alltså goda möjligheter för barn och unga att ta sig till oss.

Vi har två välskötta ridhus och en stor utomhusridbana. I dagsläget används anläggningen i stort sett bara för tävling och ridning av personer som löst ridhuskort. Men den borde kunna utnyttjas så mycket mer!

Vår ambition är att vår anläggning och vårt samlade hästkunnande ska vara till glädje för så många kommuninnevånare som möjligt. Vi vill göra hästaktiviteter tillgängliga för människor i alla åldrar och med olika förutsättningar. Det bästa sättet att uppnå detta är att bedriva en modern ridskoleverksamhet av hög kvalitet. En väl fungerande ridskola kan erbjuda bl.a.

- ridlektioner till barn och vuxna,
- efterskolan-aktiviteter,
- ridlekis,
- skolsamverkan,
- seniorverksamhet,

- ridning och hästsamvaro för personer med funktionsvariationer,
- integrationsfrämjande arbete för personer som är nya i Sverige och
- arbetsmiljöträning.

Ridskolans nytta går alltså långt utöver de traditionella ridlektionerna. Det finns potential att använda ridskoleverksamheten både preventivt och terapeutiskt.

Som tidigare sagts ingår det dessutom i vår vision att man på eller i anslutning till vår anläggning ska anlägga en kombinerad rid- och motionsslinga samt ett utegym, som är tillgängliga för alla.

Våra nuvarande förutsättningar för en fungerande ridskola

Allmänna förutsättningar för att driva en modern och ekonomiskt hållbar ridskola

Att driva ridskola är tufft ekonomiskt. Det krävs stora ytor och ett levande material, nämligen hästen, som behöver omvårdnad 365 dagar om året. Hästar är dyra i både inköp och drift. Det är därför helt avgörande att hästarna kan hållas i god fysisk och mental kondition. En skadad häst medför inte bara stora veterinärkostnader utan också ett rejält avbräck för verksamheten. En häst som far illa mentalt kan bli farlig för människor.

Svenska ridsportförbundet kartlade ridskolesverige under 2011-2013. Det visade sig då att de två viktigaste förutsättningarna för att ridskolan ska fungera och vara lönsam är utbildad personal och ett lättillgängligt läge med bra kommunikationer. Men också andra faktorer är viktiga, bl.a. moderna och lättskötta anläggningar och en bred verksamhet som sträcker sig över hela dagen. För att en ridskola ska vara ekonomiskt bärkraftig krävs därför

att den bedriver t.ex. skolsamverkan, arbetsmiljöträning och dagverksamhet med ridning för funktionsnedsatta.

Hästmaterialet har som tidigare antytts avgörande betydelse. Ridskolan måste ha hållbara och för verksamheten lämpliga hästar som klarar minst tre ridpass per dag. För att hästarna ska må bra krävs bl.a. en god fysisk miljö med möjligheter för dem att ge utlopp för sitt naturliga beteende, t.ex. att umgås i grupp, att röra sig och att söka föda många av dygnets timmar. Hästarnas välmående är också direkt relaterad till personalens utbildning och kompetens.

Sydslättens nuvarande förutsättningar

Under många år drevs det ridskola på vår anläggning, i vissa perioder i föreningens regi och i andra genom självständiga näringsidkare. Med tiden blev det allt svårare att få ridskoleverksamheten att gå runt och ridskolan lades till sist ner år 2013. Vår bedömning är att det inte går att bedriva en ekonomiskt fungerande ridskoleverksamhet på vår anläggning så som den nu ser ut. De viktigaste faktorerna kan sammanfattas i följande fem punkter.

1. Stallet är svårarbetat och otidsenligt

Stallet byggdes på tidigt 1980-tal och har inte genomgått några större förändringar sedan dess. Det är svårarbetat och opraktiskt, bl.a. eftersom både utfodring och utgödsling sker helt manuellt och utan maskiner. Detta är tidskrävande och sliter hårt på personalens kroppar. Stallet lever dessutom inte upp till dagens bestämmelser om bl.a. hästboxars storlek och det är tveksamt om ventilationen håller måttet för full beläggning. Avloppen har otillräckliga dimensioner.

2. Hästhagarnas placering

Hästar har rätt till daglig utevistelse.⁵ Hästhagarna är placerade på ett sådant sätt att det tar en person 3-4 timmar per dag att leda samtliga fram hästar fram och tillbaka mellan ha-

⁵ Se Jordbruksverket, Djurskyddsbestämmelser häst, Jordbruksinformation 2 – 2014, s. 8.

garna och stallet. Dessutom är hagtjänsten per häst inte tillräcklig. Detta blir särskilt problematiskt på vinterhalvåret, då hagtjänsten tidvis blir obrukbar på grund av djup gytta.

3. Det saknas omklädningsrum

Det är en självklarhet att en sportanläggning ska ha omklädningsrum och duschar för de tränande. Att de som varit i stallet kan duscha och byta kläder efteråt är särskilt viktigt med tanke på allergiker. Sådana faciliteter saknas hos oss.

4. Det saknas samlingsutrymmen

På anläggningen saknas det lämpliga utrymmen för teoretisk undervisning och avstutna övningar. Den teoretiska undervisningen – som bl.a. handlar om ridlära, hästens anatomi, beteende och skötsel – är lika viktig som träningen till häst.

5. Anläggningen saknar i dag lämpliga personalutrymmen.

Vägen till målet – en kommunägd anläggning med grupphästhållning

Vårt förslag: Kommunen tar över äganderätten till anläggningen. Det anläggs ett skötselstall, samlings- och personalutrymmen samt en lösdrift med ligghall för hästarna. Nybyggnationen och lösdriften förläggs antingen på jordbruksmarken väster om anläggningen, eller på mark som förvärfvas öster om anläggningen. Jordbruksmarken väster om utnyttjas (också) för odling av grovfoder och sommarbete.

Vår bedömning: Den totala kostnaden kan grovt uppskattas till ca 14 300 000 kr. Detta är en bråkdel av vad det kostar att bygga en helt ny anläggning från grunden.

Kommunen tar över anläggningen

Både ekonomiska, praktiska och principiella skäl talar för att en sportanläggning av denna storlek och kaliber och där det drivs ridskola, bör ägas av kommunen. Som en jämförelse kan man

lyfta fram friidrottsanläggningar, ishallar och simhallar, som ofta ägs av kommunen och inte av idrottsföreningen. Man kan också lyfta fram flera exempel i våra grannkommuner, däribland Malmö ridklubb, Klagshamns rytтарförening och Lunds civila rytтарförening. Alla dessa föreningar driver ridskola på en anläggning som kommunen äger. Ekonomiskt och praktiskt är det inte hållbart i längden att ansvaret ska vila på en ideell förening.

Vi föreslår därför att kommunen tar över ägaransvaret för anläggningen i Anderslöv.

Anläggningen anpassas för grupphästhållning

Det har blivit allt vanligare att man frångår traditionell boxuppstallning och i stället håller hästar i grupp, s.k. lösdrift eller grupphästhållning. Detta innebär att hästarna lever i flock, utomhus, men med tillgång till en ombonad ligghall som de själva kan uppsöka när de vill ha skydd för regn och vind. Normalt bygger man i anslutning till lösdriften ett skötselstall, dit hästarna tas in för omvårdnad före och efter ridpassen.

Grupphästhållning förekommer på allt fler ridskolor⁶ och finns numera också på ridsportens riksanläggningar, Flyinge, Strömsholm och Wången. Forskning visar att detta slags hästhållning har stora fördelar. Dessa är kortfattat följande.

- Kraftigt minskad arbetstid för fodring, utgödsling m.m. Personalkostnaderna kan därmed sänkas. Dessutom kan den befintliga personalen ägna mer arbetstid åt hästar och elever och mindre åt fysiskt slitsamma och repetitiva arbetsuppgifter utan mervärde.
- Ökat psykiskt välmående hos hästarna, som får utöva sitt normala beteende.

⁶ Piteå ridklubb var såvitt vi känner till först i landet men har fått flera efterföljare. I skrivande stund pågår arbetet vid Partille ridklubb med att bygga skötselstall och lösdrift.

- Ökat fysiskt välmående hos hästarna i form av bl.a. förbättrad kondition, färre skador, minskad risk för kolik, luftrörsproblem och ledinflammationer.

Grupphästhållning är alltså ekonomiskt fördelaktigt och dessutom bättre för både hästar och människor. Med hänsyn till alla dessa fördelar och de nackdelar som vår nuvarande stallbyggnad har, föreslår vi att ridskoleverksamheten bör baseras på grupp-hästhållning. Detta fungerar dock inte med nuvarande stall och hagar. Vi föreslår därför att kommunen anlägger lösdrift, skötselstall, samlingsutrymmen och personalutrymmen. Vi har gjort följande preliminära kostnadsuppskattning.

Anläggning	Uppskattad kostnad
Skötselstall 20 hästar	2 500 000 kr
Ridhus	3 000 000 kr
Teknik och ligghall lösdrift	3 000 000 kr
Gödselhantering och markarbeten	2 500 000 kr
Oförutsedda kostnader 10 %	1 100 000 kr
Byggherrekostnad 18 %	2 200 000 kr
Totalt:	14 300 000 kr

Förvärv av mark

Beroende på var nybyggnader placeras (dvs. öster eller väster om den befintliga anläggningen) kan det finnas behov av förvärv av mark. Vi uppskattar behovet till omkring 6 hektar á ca 350 000 kr.

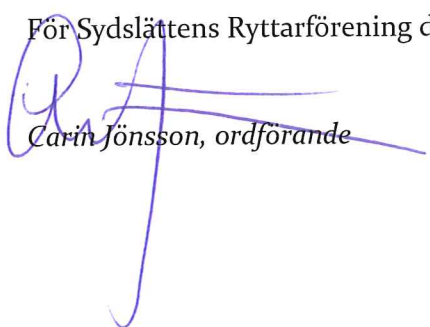
Ridskolan kan bli helt eller delvis självförsörjande med grovfoder

Vi föreslår att marken väster om anläggning utnyttjas för odling av hö och sommarbete för ridskolehästarna. Ridskolan kan på detta sätt bli självförsörjande med närodlat foder samtidigt som hästarnas behov av vila och naturligt hästliv under sommarledigheten enkelt tillgodoses.

Slutord

Vårt förslag knyter an till den planerade utvecklingen av Anderslöv och näraliggande orter. Det är ett led i att skapa livskraftiga orter och en levande stadsnära landsbygd. Det är angeläget att utvecklingen av möjligheterna till en meningsfull fritid kommer igång snarast för att locka dom som ska bosätta sig i de nyplanerade bostäderna. Vårt förslag bör därför behandlas med prioritet.

För Sydslättens Ryttarförening den 25 september 2017

Carin Jönsson, ordförande